

Επιστημονικό συμπόσιο

Η ελληνική γλώσσα στον φακό των μεταφραστών

6 & 7 Μαρτίου 2025, ώρα 18:00

**Αίθουσα «Γιάννης Μαρίνος» (πρώην Πολυχώρος)
του Συλλόγου Οι Φίλοι της Μουσικής,
στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών**

Ελεύθερη είσοδος

Διοικητικό Συμβούλιο:

Κατιάννα Μίχα	Πρόεδρος
Θανάσης Χατζόπουλος	Αντιπρόεδρος
Χρυσάνθη Μωραϊτη-Καρτάλη	Διευθύνουσα Σύμβουλος
Ελισάβετ Κοτζιά	
Νίκη Μαρωνίτη	
Μαρίζα Ντεκάστρο	
Γεωργία Πρέκα	
Τάσος Σακελλαρόπουλος	
Λίζυ Τσιριμώκου	

Πληροφορίες/Γραμματεία:

Σχολή Μωραϊτη	Ουρανία Καϊάφα
Αλ. Παπαναστασίου & Αγ. Δημητρίου	espoudon@moraitis.edu.gr
154 52 Ψυχικό	okaiafa@moraitis.edu.gr
210 679 5000	210 363 9979

Πέμπτη, 6 Μαρτίου 2025, ώρα 18.00

Συντονίστρια: Μικέλα Χαρτουλάρη

Κατερίνα Σχινά «Μετάφραση και εντοπιότητα»

Αν η μετάφραση είναι μια διαδικασία που επιτυγχάνει (ή αποτυγχάνει) να αναζωογονήσει τη γλώσσα-στόχο, να της προσδώσει νέο σφρίγος και ευρύτερες αντηχήσεις, τότε το μετάφρασμα δεν δοκιμάζεται αποκλειστικά ως προς το πρωτότυπο. Δοκιμάζεται ως προς τα πρωτότυπα κείμενα της γλώσσας του, κρίνεται σε σχέση μ' αυτά και στοιχίζεται με αυτά. Μια προσπάθεια διερεύνησης της αυτονομίας του μεταφράσματος και της θέσης του στα ελληνικά γράμματα.

Μαρία Παπαδήμα «Η βαριά σκιά του υποκειμένου στην ελληνική γλώσσα»

Η διαμόρφωση της νεοελληνικής γλώσσας, μην επιτρέποντας την αμφισημία, την αοριστία, την ευελιξία που χαρακτηρίζει το κείμενο-πηγή, υποχρεώνει συχνά τον μεταφραστή, λόγω απουσίας αντίστοιχων δομών, σε αναγκαστικό προσδιορισμό του υποκειμένου. Το διαφεύγον εσασεί και εν δυνάμει πολλαπλό υποκείμενο του απαρεμφάτου ή της απρόσωπης αντωνυμίας ασφουκτιά στην ελληνική μετάφραση μέσα στον στενό κορσέ της μιας και μόνον ερμηνείας.

Βαγγέλης Μπιτσώρης «Η μετάβαση από τον ξενόγλωσσο φιλοσοφικό λόγο στον νεοελληνικό»

Η μετάφραση φιλοσοφικών κειμένων αποτελεί ιδιαίτερη κατηγορία στον χώρο της μετάφρασης εν γένει. Αυτή η ιδιαιτερότητα συνεπάγεται την εξέταση των διαφορών μεταξύ νόηματος και μορφής, λογοτεχνικής και μη λογοτεχνικής γραφής, οι οποίες καθορίζουν και την επιλογή μεταξύ της «κατά νόημα» ή «κατά γράμμα» μετάφρασης. Τέλος εξετάζεται η δοκιμασία της μεταφοράς φιλοσοφικών ξενόγλωσσων όρων στη νεοελληνική γλώσσα.

Κική Καψαμπέλη «Μεταφράζοντας κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες: Ο σύγχρονος δοκιμιακός λόγος»

Η εκτεταμένη χρησιμοποίηση μεταφρασμένων κειμένων κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών από τις αντίστοιχες πανεπιστημιακές σχολές επηρεάζει, αν όχι καθορίζει, τον τρόπο γραφής και ομιλίας των νυν σπουδαστών και προσεχώς επιστημόνων, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση του ελληνικού δοκιμιακού λόγου, ενώ η συνεχής παραγωγή νεολογισμών στις ξένες γλώσσες δοκιμάζει τα όρια της ελληνικής.

διάλειμμα

Συντονίστρια: Λίζυ Τσιριμώκου

Μαρία Τοπάλη «Τα άφοβα ελληνικά μιας διευρυμένης ταυτότητας»

Μεγαλώνουμε διαβάζοντας ολοένα και περισσότερη μετάφραση (ελληνικά), ολοένα και περισσότερη πρωτότυπη λογοτεχνία (αγγλικά). Στα κλασικά έργα οφείλουμε να «ενημερώνουμε» τη μετάφραση σε σχέση με την τρέχουσα εξέλιξη της γλώσσας μας. Η μετάφραση (από τα γερμανικά) αποκάλυπτε μάλλον εγγύτητα που προϋπάρχει παρά σημεία τριβής. Χωρίς ιδεολογικά βαρίδια και με σεβασμό του πρωτοτύπου, αποβαίνει τεκμήριο αβίαστης προσέγγισης παρά αποξένωσης.

Παντελής Μπουκάλας «Μερικές σκέψεις για την ενδογλωσσική μετάφραση»

Ο ενδογλωσσικός μεταφραστής, που μεταφέρει κείμενα της αρχαίας ελληνικής στη νεοελληνική γλώσσα, γνωρίζει ευθύς εξαρχής ότι τα «γλωσσικά γονίδια» που επινόησε η εθνικιστική / φυλετική φαντασία είναι πλάσματα του μύθου. Δεν θα τον συντρέξουν λοιπόν αυτά στη δουλειά του αλλά η επίπονη μελέτη του πρωτοτύπου και της σχετικής φιλολογίας. Επιπλέον, υποχρεούται να μη χρησιμοποιεί την τυχόν ποιητική του ιδιότητα σαν άλλοθι ακροβασιών και ράθυμης απομάκρυνσης από το αρχαίο κείμενο.

Δήμητρα Κονδυλάκη «“Ένα τρομερό γέλιο που το πνίγει ένας λυγμός”. Σημειώσεις για τη μετάφραση των *Παραβάν* του Ζαν Ζενέ»

«Ένα τρομερό γέλιο που το πνίγει ένας λυγμός, ο οποίος με τη σειρά του παραπέμπει στο πρωταρχικό γέλιο, δηλαδή στη σκέψη του θανάτου»: Έτσι περιγράφει ο Ζαν Ζενέ την αρχαία ελληνική τραγωδία που αποτελεί γίγαντα εμβληματική αναφορά για τα μνημειώδη του *Παραβάν*, το τελευταίο θεατρικό του έργο (1961). Πώς μπορεί αυτή η ενέργεια να μεταγιστεί από το γαλλικό στο ελληνικό κείμενο μπολιάζοντας το ύφος της μετάφρασης;

Κώστας Αθανασίου «Μεταφράζοντας κείμενα που διαπραγματεύονται τους κανόνες της γλώσσας τους»

Ο μεταφραστής και η μεταφράστρια βρίσκονται συχνά μπροστά σε διλήμματα για την απόδοση πολλών πλευρών του κειμένου, από λεξιλογικές κατασκευές μέχρι συντακτικές ιδιομορφίες ή εκφράσεις που παραπέμπουν σε συγκεκριμένες πραγματολογικές ή πολιτισμικές ιδιαιτερότητες, ώστε το μετάφρασμα να λειτουργεί στα ελληνικά όπως και το πρωτότυπο στη γλώσσα του. Τα διλήμματα αυτά μπορούν να γίνουν πιο περίπλοκα αλλά και πιο ενδιαφέροντα, όταν καλείται κανείς να αντιμετωπίσει ένα κείμενο που και το ίδιο επιδιώκει να διαπραγματευτεί τα όρια των κανόνων της γλώσσας στην οποία είναι γραμμένο, θέτοντας περαιτέρω προκλήσεις για τα όρια και τα μέσα της γλώσσας στην οποία μεταφράζεται.

συζήτηση

Παρασκευή, 7 Μαρτίου 2025, ώρα 18.00

Συντονίστρια: Κατιάννα Μίχα

Παναγιώτης Ευαγγελίδης «Υπηρέτης δύο αφεντάδων»

Η ιαπωνική γλώσσα δεν έχει αλφαβητική γραφή. Δεν έχει κεφαλαία και μικρά. Δεν έχει γένη, ενσωματωμένες στις λέξεις πτώσεις. Δεν έχει, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, ενικό και πληθυντικό. Έχει μόνο τρεις χρόνους. Εγώ, ως μεταφραστής της, είμαι δύο άνθρωποι, δύο ξένοι που συναντιούνται στην καλύτερη περίπτωση σ' έναν σταθμό περιμένοντας διαφορετικά τρένα. Μας ενώνουν μερικές συμβάσεις. Ελεύθερος και δύο φορές σκλάβος.

Νίκος Ερηνάκης «Η ποίηση του στοχασμού και ο στοχασμός της ποίησης: Μεταφράζοντας Τρακλ, Τσέλαν, Χάιντεγκερ & Στάινερ»

Η εισήγηση θα επικεντρωθεί, μέσα από το πρίσμα της μετάφρασης, στη βαθιά διαχρονική αλληλεπίδραση μεταξύ ποίησης και φιλοσοφίας. Εστιάζοντας στα έργα των Georg Trakl, Paul Celan, Martin Heidegger και George Steiner, θα επανεξετάσουμε τα όρια της ποιητικής και φιλοσοφικής έκφρασης, προσεγγίζοντας την πράξη της μετάφρασης ως μια δημιουργικά στοχαστική πρακτική, που γεφυρώνει δυναμικές της γλώσσας, πολιτισμικά πεδία και σιωπηλούς χώρους όπου η σκέψη νοηματοδοτείται ως λόγος.

Άννα Μαραγκάκη «Ανακατασκευάζοντας τη φράση: Συντακτική δομή και ρυθμός του λόγου στην αγγλική και στην ελληνική γλώσσα»

Στις δύο γλώσσες, ενεργητική και παθητική σύνταξη, παρατακτική και υποτακτική σύνδεση μετέχουν με ποικίλους τρόπους στη δομή της φράσης. Σε συνδυασμό με την οργάνωση των όρων της πρότασης, υφαίνουν έναν γλωσσικό ιστό που παράγει τον ρυθμό του κειμένου. Η αγγλική φράση συχνά ανακατασκευάζεται στα ελληνικά, προκειμένου να μιλήσει με φυσικότητα στον αναγνώστη.

Μαρία Ευσταθιάδη «Γλωσσικές παρεμβολές. Ο εμπλουτισμός της μητρικής γλώσσας του μεταφραστή»

Οι γλώσσες δεν σταματούν σε προκαθορισμένα σύνορα, μαθαίνονται και μεταφράζονται. Η μετάφραση αποτελεί αυτή την έκφραση του «ανάμεσα», δηλαδή τον χώρο και τον χρόνο που δεν είναι ούτε εντελώς όμοιοι ούτε εντελώς άλλοι. Η μετάφραση είναι μια γλώσσα που ποτέ δεν είναι κλειστή, είναι σαν βεντάλια που ανοιγοκλείνει. Αυτό ακριβώς το άνοιγμα και κλείσιμο, επιτρέπει στη γλώσσα υποδοχής να ενσωματώνει ασταμάτητα στοιχεία μιας ξένης γλώσσας. Θα μπορούσε ακόμα και να φανταστεί κανείς μια γλώσσα με μόνο δάνειες λέξεις, δομή και εκφράσεις.

διάλειμμα

Συντονιστής: Θανάσης Χατζόπουλος

Κρυστάλλη Γλυνιαδάκη «Νέα ελληνική νεανική αργκό στο ίντερνετ κι εκτός: Οι περιπτώσεις Όλιβερ Λοβρένσκι και Σίνα Πατέλ»

Από το νορβηγικό *Όταν ήμασταν μικροί* (Όλιβερ Λοβρένσκι, εκδ. Μεταίχμιο 2024) μέχρι το αγγλόφωνο *I'm a fan* (Σίνα Πατέλ, εκδ. Αλεξάνδρεια, υπό έκδοση), μία νέα νεανική αργκό καλείται να ενσωματωθεί αβίαστα σε ελληνικές μεταφράσεις. Πώς επιλύονται πιθανά προβλήματα στους νεολογισμούς και τι αντίκτυπο έχουν στο αναγνωστικό κοινό οι λύσεις αυτές;

Θωμάς Συμεωνίδης «Η φιλοσοφική ερμηνεία και η κριτική ως μεταφραστικά διανύσματα. Ασυνδυατότητα, διαφωνία και κοινότητες νοηματικής συνάφειας»

Στην εισήγησή μου θα επιχειρήσω μια προσέγγιση των νοηματικών ορίων και των στρατηγικών υπέρβασής τους μέσα από παραδείγματα απόδοσης όρων και εννοιών από τα γαλλικά και τα αγγλικά στα ελληνικά. Με αναφορά στους Samuel Beckett και Jacques Rancière, θα κινηθώ στον τόπο που σχηματίζεται από τη συνάντηση φιλοσοφίας, κριτικής και μεταφραστικής θεωρίας.

Οντέτ Βαρών Βασάρ «Η υποδοχή του Αλμπέρ Κοέν στην ελληνική γλώσσα»

Από το 1990 ως το 1994 μετέφρασα δύο μυθιστορήματα του Αλμπέρ Κοέν, τον *Σολάλ* και τον *Καρφοχάφτη*. Η εμπειρία της μετάφρασης αυτών των έργων υπήρξε καθοριστική για την πορεία μου στη μετάφραση, και η απόδοση της γλώσσας ενός γαλλόφωνου συγγραφέα, που θα μπορούσε να είχε γράψει στα ελληνικά αν είχε παραμείνει στον γενέθλιο τόπο, την Κέρκυρα, μία τεράστια πρόκληση.

Ανδρέας Παπιάς «Οι τρεις (sic) γλώσσες της μετάφρασης»

Μια μετάφραση, και πολύ περισσότερο μια άρτια μετάφραση, προϋποθέτει επάρκεια σε τρεις γλώσσες. Ποιες είναι αυτές; Ιεραρχούνται ως προς τη συμβολή τους στο τελικό αποτέλεσμα και, αν ναι, πώς; Κανόνες, εξαιρέσεις και ιδιαιτερότητες. Ωσμώσεις, αλληλεπιδράσεις και (γιατί όχι;) διαφορετικές προσεγγίσεις ως προς τη μεταξύ τους σχέση. Πηγολάτρες, στοχολάτρες και άλλοι.

συζήτηση

Σύντομα βιογραφικά ομιλητών

ΚΩΣΤΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Γεννήθηκε στην Αθήνα. Είναι μεταφραστής από τα ισπανικά και τα αγγλικά. Έχει μεταφράσει βιβλία των Ρομπέρτο Μπολάνιο, Πέδρο Λεμεμπέλ, Σέσαρ Άιρα, Λεονάρδο Παδούρα, Ρικάρντο Πίλια, Σέρχιο Πιτόλ, Σαντιάγο Ρονκαλιόλο, Νόνα Φερνάντες, Μάριο Βάργκας Λιόσα, Μπερνάρντο Ατσάγα, Ναθάνιελ Χόθορν, Κουέντιν Σκίнер, Ντάνιελ Μπάρενμποϊμ, Π. Μπέργκερ & Τ. Λούκμαν κ.ά. Έχει βραβευτεί με το Βραβείο Λογοτεχνικής Μετάφρασης ΛΕΑ για τη μετάφραση του βιβλίου *Φοβάμαι, ταυρομάχε*, του Πέδρο Λεμεμπέλ. Συνεργάζεται με την εφημερίδα *Εποχή*, στη στήλη και το ένθετο του βιβλίου, την «Εποχή των βιβλίων».

ΟΝΤΕΤ ΒΑΡΩΝ ΒΑΣΑΡ (Αθήνα 1957) Ιστορικός και μεταφράστρια γαλλόφωνης λογοτεχνίας. Εξέδωσε μελέτες για την Αντίσταση (*Η ενηλικίωση μιας γενιάς*, Εστία 2009), και το Ολοκαύτωμα και τη μνήμη του (*Η ανάδυση μιας δύσκολης μνήμης*, β' έκδοση, Εστία 2013). Ετοιμάζει βιβλίο με τις μελέτες της για τη στρατοπεδική λογοτεχνία (*Η αποτύπωση του άφατου*, 2025). Δίδαξε ιστορία στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και στο σεμινάριό της στο Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος, και μετάφραση στο Κέντρο Λογοτεχνικής Μετάφρασης του Γαλλικού Ινστιτούτου και στο ΕΚΕΜΕΛ - Ευρωπαϊκό Κέντρο Μετάφρασης. Από το 1995 ως το 2008 ήταν εκδότρια και διευθύντρια του ετήσιου περιοδικού *Μετάφραση* που συνέβαλε στον λόγο για τη μετάφραση και εισήγαγε τη μεταφρασεολογία. Μετέφρασε μεταξύ άλλων: Gustave Flaubert, *Νοέμβριος*, μτφ. - εισαγ. & μτφ. τριών κειμένων στο Παράρτημα, β' έκδοση, Υ/Βιβλία 1993· Αλμπέρ Κοέν, *Σολάλ*, Χατζηνικολή 1992, αναθεωρημένη έκδοση, μτφ. - σημ. - επίμ., Εξάντας 2019· Αλμπέρ Κοέν, *Καρφοκάφτης*, εισαγ. - μτφ - σημ., Ηριδανός 1994· Νταβίντ Φοενκινός, *Σαρλότ*, Εστία 2018.

ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ ΓΛΥΝΙΑΔΑΚΗ Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1979 και σπούδασε στο Ηνωμένο Βασίλειο φιλοσοφία, πολιτική θεωρία και δημιουργική γραφή. Είναι ποιήτρια (Κρατικό Βραβείο Ποίησης 2018) και μεταφράστρια, και κάτοχος διδακτορικού διπλώματος στο διαδραστικό ιστορικό ντοκιμαντέρ από το παν/μιο του Μπόρνμουθ. Εργάζεται ως αρθρογράφος στο *Βήμα* και την *Athens Voice* κι έχει στο ενεργητικό της πάνω από 40 μεταφράσεις βιβλίων, κυρίως από τα νορβηγικά.

ΝΙΚΟΣ ΕΡΗΝΑΚΗΣ (Αθήνα 1988) Επίκουρος καθηγητής κοινωνικής & πολιτικής φιλοσοφίας και φιλοσοφίας του πολιτισμού στο Πανεπιστήμιο Κρήτης. Παράλληλα διδάσκει στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Είναι διδάκτωρ φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου του Λονδίνου και της Οξφόρδης (με πλήρη υποτροφία του ΙΚΥ). Έχει σπουδάσει οικονομικά (ΟΠΑ), φιλοσοφία & συγκριτική λογοτεχνία (Warwick) και φιλοσοφία των κοινωνικών επιστημών (LSE), και είναι απόφοιτος του Κολλεγίου Αθηνών ('05). Για το πρώτο του βιβλίο φιλοσοφίας με τίτλο *Αυθεντικότητα και αυτονομία: Από τη δημιουργικότητα στην ελευθερία* (Κείμενα 2020) τιμήθηκε με το Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών. Έχουν εκδοθεί τρία βιβλία ποιήσής του (εκ των οποίων τα δύο έχουν μεταφραστεί και εκδοθεί στην Αγγλία και στη Γαλλία αντιστοίχως, και το τρίτο έλαβε υποψηφιότητα για το Κρατικό Βραβείο Ποίησης), δύο βιβλία Ευρωπαϊών ποιητών του μοντερνισμού σε μετάφρασή του και τρεις συλλογικοί τόμοι φιλοσοφικών δοκιμίων σε επιμέλειά του. Δοκίμια και ποιήματά του έχουν δημοσιευτεί σε ποικίλα διεθνή περιοδικά, συλλογικούς τόμους, ανθολογίες και πρακτικά συνεδρίων με κριτές.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ Μεταφραστής, συγγραφέας και σκηνοθέτης του κινηματογράφου. Γεννήθηκε στην Αθήνα όπου ζει και εργάζεται. Τη δεκαετία του ογδόντα έζησε για πέντε χρόνια στην Ιαπωνία. Επιστρέφοντας, ανάμεσα σε άλλες ασχολίες άρχισε να μεταφράζει ιαπωνική λογοτεχνία συν μερικές απόπειρες ποίησης, ακόμα ανέκδοτης. Πιστεύει ότι το πρωτότυπο και η μετάφραση είναι δύο διαφορετικά σύμπαντα μιας και τα ιαπωνικά είναι και μια οπτική απόλαυση, της οποίας οι αλφαιβητικές γλώσσες εξ ορισμού στερούνται. Πιστεύει ότι το άλλοθι της ύπαρξης κάποιου αρχικού κειμένου είναι σαθρό.

ΜΑΡΙΑ ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗ (Αθήνα 1949) Συγγραφέας (πρόζα, θέατρο) και μεταφράστρια. Σπούδασε πολιτικές επιστήμες στην Αθήνα και το Παρίσι. Ήταν για χρόνια υπεύθυνη εκδόσεων στις εκδόσεις Θεμέλιο. Είναι μέλος της Εταιρείας Συγγραφέων και της Εταιρείας Θεατρικών Συγγραφέων. Διετέλεσε μέλος του διοικητικού συμβουλίου του ΕΚΕΒΙ (Εθνικού Κέντρου Βιβλίου), του Ευρωπαϊκού Κέντρου Μετάφρασης και του Ευρωπαϊκού Κέντρου Δελφών. Έχουν κυκλοφορήσει επτά πεζογραφήματά της και επτά θεατρικά έργα της. Πολλά από τα κείμενά της έχουν μεταφραστεί σε ξένες γλώσσες και έχουν παιχτεί στο εξωτερικό. Έχει μεταφράσει μεταξύ άλλων Marinvaux, Mallarmé, Klossowski, Satie, Michaux, Sarraute, Claus, Rodrigez, Jauffret, Melquiot, Robbe-Grillet, Kwahulé, Genet, Frechette, Cormann, Lescot, Olivier Py. Διακρίσεις: Ιππότης του Τάγματος Γραμμάτων και Τεχνών του γαλλικού κράτους, 2014. Βραβείο μετάφρασης ΕΚΕΜΕΛ - Ευρωπαϊκό Κέντρο Μετάφρασης, για τη *Ζήλια* του Αλαίν Ρομπ-Γκριγιέ, 2008. Βραβείο «Κάρολος Κουν» 2011 για τον *Δαίμονα*, εξ ημισείας με τη *Λήθη* του Δ. Δημητριάδη.

ΚΙΚΗ ΚΑΨΑΜΠΕΛΗ (ΜΑΝΔΑΡΗ) Γεννήθηκε στην Αθήνα τον Οκτώβριο του 1957 και πέρασε τα πρώτα παιδικά της χρόνια στον Καραβά και τη Λάπηθο της Κύπρου (μετέπειτα Κατεχόμενα), όπου ήταν διορισμένοι οι καθηγητές γονείς της. Διπλωματούχος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και πτυχιούχος πιάνου, εργάστηκε σε ωδεία πριν περάσει στη μετάφραση, αρχικά ισπανόφωνης λογοτεχνίας (Montalb n, Taibo II) και στη συνέχεια ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών από τα γαλλικά (Baudrillard, Bourdieu, M. de Certeau, Clastres, Deleuze, Donnet, Foucault, Merleau-Ponty, Piaget, Todorov κ.ά.).

ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ Δρ συγκριτικής λογοτεχνίας (Sorbonne – Paris IV), δραματουργός και μεταφράστρια. Έχει μεταφράσει, μεταξύ άλλων, Βιναβέρ, Ζενέ, Ιονέσκο, Μυσσέ, Φεντώ, Μαίτερλινκ, Τσβετάγεβα, και στα γαλλικά σύγχρονους Έλληνες δραματουργούς, όπως οι Δημητριάδης, Μαυριτσάκης, Βιρβιδάκης, Πέγκα. Από τις εκδόσεις Νεφέλη κυκλοφορούν οι μονογραφίες της *Ο θεατρικός Δημήτρης Δημητριάδης. Εξερευνώντας τη δυνατότητα του αναπάντεχου* (υποψήφιο καλύτερο θεατρολογικό σύγγραμμα Ένωσης Ελλήνων Θεατρικών & Μουσικών Κριτικών 2016) και *Η γλώσσα του σύγχρονου θεάτρου στον ορίζοντα της λογοτεχνίας* (2023). Πρόσφατα εξελέγη επίκουρη καθηγήτρια στο Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ.

ANNA ΜΑΡΑΓΚΑΚΗ Γεννήθηκε στο Ηράκλειο Κρήτης. Απόφοιτη του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, εργάζεται εδώ και πολλά χρόνια ως επιμελήτρια κειμένων και μεταφράστρια. Έχει μεταφράσει έργα των Brit Bennett, Jacqueline Woodson, Robert Penn Warren και Russell Banks.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΜΠΙΤΣΩΡΗΣ Γεννήθηκε το 1949. Σπούδασε φιλοσοφία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και συνέχισε μεταπτυχιακές σπουδές στο Παρίσι (Paris I – Panthéon-Sorbonne). Έχει διδάξει μεταφρασεολογία στο Κέντρο Λογοτεχνικής Μετάφρασης του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών (1989-2000) και στο ΕΚΕΜΕΛ - Ευρωπαϊκό Κέντρο Μετάφρασης (2001-2011). Έχει γράψει κείμενα μεταφρασεολογίας, φιλοσοφίας και θεωρίας λογοτεχνίας. Επίσης έχει μεταφράσει Martin Heidegger, Jacques Derrida, Maurice Blanchot, Philippe Lacoue-Labarthe, Jean-Luc Nancy, Walter Benjamin, Antoine Berman, Henri Meschonnic, Jean-René Ladmiraλ κ.ά. Από το 2004 έως το 2023 δίδασκε πολιτική φιλοσοφία στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΜΠΟΥΚΑΛΑΣ (Λεσίμι Μεσολογγίου 1957) Ποιητής, μεταφραστής και δημοσιογράφος. Έχει εκδώσει βιβλία με ποίηση (η συλλογή *Ρήματα* τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο 2010), δοκίμια, μεταφράσεις αρχαιοελληνικού λόγου, θεατρικά έργα, κριτικές βιβλίου και επιφυλλίδες στην *Καθημερινή*. Στη σειρά «Πιάνω γραφή να γράψω... Δοκίμια για το δημοτικό τραγούδι» έχει ήδη εκδώσει τέσσερις τόμους (ο πρώτος τιμήθηκε με Κρατικό Βραβείο Δοκιμίου 2017). Έχει μεταφράσει Αισχύλο, Ευριπίδη, Αριστοφάνη, Σαπφώ, Θεόκριτο, Βίωνα Σμυρναίο, καθώς και επιτύμβια και συμποτικά επιγράμματα της *Παλατινής Ανθολογίας*. Είναι διδάκτορας νεοελληνικής φιλολογίας στο Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου.

ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΔΗΜΑ Καθηγήτρια στο Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του ΕΚΠΑ και διευθύντρια του ΠΜΣ «Ελληνογαλλικές σπουδές στη λογοτεχνία, τον πολιτισμό και τη μετάφραση». Μεταφράζει από τα γαλλικά, τα πορτογαλικά και τα Ισπανικά (Stendhal, Romain Gary, Blaise Cendrars, Pessoa, Machado de Assis, Lobo Antunes, Saramago, Octavio Paz κ.λπ.) Έχει δημοσιεύσει πολλά θεωρητικά κείμενα για τη μετάφραση στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έχει εκδώσει *Τα πολλαπλά κάτοπτρα της μετάφρασης* (Νεφέλη 2012) και *Πολίτες της Βαβυλωνίας* (νήσος 2021). Μέλος του ευρωπαϊκού ερευνητικού προγράμματος TranslAtWar.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΠΑΣ (Πάτρα 1950) Επιμελητής κειμένων και μεταφραστής από το 1969. Από το 1977 έως το 1993 διετέλεσε συνδιοκτῆτης και διευθυντής των εκδόσεων Υποδομή. Από το 2004 εργάζεται ως επιμελητής κειμένων και εκδόσεων στο Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς (ΠΙΟΠ). Έχει συνεργαστεί ως μεταφραστής ή επιμελητής με φορείς όπως το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, το Φεστιβάλ Αθηνών, το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης (ΜΙΕΤ), το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου (ΕΚΕΒΙ) καθώς και με αρκετούς εκδοτικούς οίκους (Πατάκης, Μεταίχμιο, Σμίλη, Άγρα, Καστανιώτης, Κριτική, Νεφέλη, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Στερέωμα, Παπαδόπουλος, Ψυχογιός, Διόπτρα κ.ά.). Από το 2001 έως το 2012 δίδασκε μετάφραση κειμένων ιστορίας, ιστορίας του πολιτισμού και ιστορίας της τέχνης, καθώς και ελληνική γλώσσα, στο ΕΚΕΜΕΛ - Ευρωπαϊκό Κέντρο Μετάφρασης. Τα έτη 2002-04 έγραφε στο *Βήμα της Κυριακής*, στο ένθετο «Βιβλία», τη στήλη «Υπο-γλώσσια», ενώ την περίοδο 2007-09 έγραφε τη στήλη «Ιντερμέδια» στο ένθετο «Βιβλιοθήκη» της *Ελευθεροτυπίας*. Από το 2018 συνεργάζεται με τα *Νέα του Σαββατοκύριακου* γράφοντας τη στήλη «Γλωσσίδια» στο ένθετο «Βιβλιοδρόμιο». Επίσης, αρθρογραφεί περιστασιακά, για πολιτικά και άλλα θέματα, τόσο στα *Νέα* όσο και στο *Βήμα*. Το 1999 κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Υποδομή το βιβλίο του *Μεταξύ Γουτεμβέργιου και Μαρξ: 30 χρόνια με μοβ μαρκαδόρο και μολύβι 4B*. Το 2003 και 2005 αντίστοιχα, εκδό-

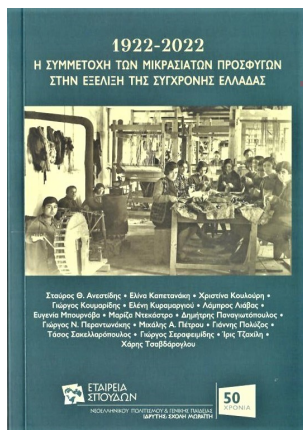
θηκαν σε δύο τομίδια τα *Υπο-γλώσσα*, από τις εκδόσεις Καστανιώτη. Ο πρώτος τόμος, με τον υπότιτλο «50+1 κείμενα για τη γλώσσα», κυκλοφορεί από το 2010, σε γ' έκδοση, από τις εκδόσεις Κριτική, ενώ ο δεύτερος τόμος, με τον υπότιτλο «37 (ακόμη) κείμενα για τη γλώσσα», εξακολουθεί να κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Καστανιώτη. Το 2015 κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Επίκεντρο το βιβλίο του *Στις ρίζες του εθνολαϊκισμού*. Το 2023 κυκλοφόρησε από τις Εκδόσεις Πατάκη το βιβλίο του *Γλωσσίδα. Κείμενα για τη γλώσσα και όχι μόνο*.

ΘΩΜΑΣ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ Συγγραφέας, μεταφραστής και διδάσκων αισθητικής και φιλοσοφίας στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και στα μεταπτυχιακά προγράμματα των τμημάτων Αρχιτεκτόνων-Μηχανικών του ΕΜΠ και του ΑΠΘ. Διδάσκει επίσης ευρωπαϊκή λογοτεχνία στο ΕΑΠ. Στο μεταφραστικό του έργο περιλαμβάνονται κυρίως έργα του Σάμιουελ Μπέκετ (υπεύθυνος της ομώνυμης σειράς στις εκδόσεις Εστία) και του Ζακ Ρανσιέρ. Στο επίκεντρο της έρευνας και της πρακτικής του βρίσκονται οι διαθεματικές προσεγγίσεις της γραφής, του χώρου, της σχεδίασης και της μετάφρασης.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΧΙΝΑ (1956) Εργάστηκε σε εφημερίδες (*Αυγή, Καθημερινή, Ελευθεροτυπία, Τα Νέα*), σε περιοδικά (*Το τέταρτο, The Book's Journal, Ο αναγνώστης*), στο ραδιόφωνο (Β' και Γ' Πρόγραμμα), στην τηλεόραση (Βιβλιόραμα, Βιβλία στο Κουτί, ΕΡΤ) και συνεργάζεται με την Εθνική Λυρική Σκηνή από το 1986. Δίδαξε πολιτιστικό ρεπορτάζ στο Πάντειο Πανεπιστήμιο (1995-2004) και λογοτεχνική μετάφραση στο ΕΚΕΜΕΛ - Ευρωπαϊκό Κέντρο Μετάφρασης (2002-2011). Το 1997 βραβεύτηκε από την Ελληνική Εταιρεία Μεταφραστών Λογοτεχνίας για τη μετάφραση του μυθιστορηματος της Toni Morrison *Γαλάζια μάτια* και το 2008 από το περιοδικό *Gourmet* της *Ελευθεροτυπίας* για τη μετάφραση των *Γαστριμαργικών αναλέκτων* του Ben Schott (2008). Το βιβλίο της *Καλή και ανάποδη. Ο πολιτισμός του πλεκτού* πήρε το 2014 το Κρατικό Βραβείο Δοκιμίου.

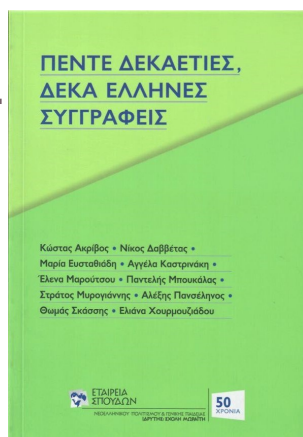
ΜΑΡΙΑ ΤΟΠΑΛΗ Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη (1964), αποφοίτησε από τη Γερμανική Σχολή και σπούδασε νομικά στην Αθήνα και τη Φρανκφούρτη (υπότροφη Daimler-Benz). Εργάζεται στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, γράφει ποίηση και δημοσιεύει συστηματικά κριτική ποίησης στην *Καθημερινή της Κυριακής* και κριτική βιβλίων για παιδιά και εφήβους στον ηλεκτρονικό *Αναγνώστη*. Μεταφράζει από τα γερμανικά ποίηση, πρόζα και επιστημονικά-δοκιμιακά έργα. Ποιήματα και μεταφράσεις της κυκλοφορούν από τις εκδόσεις Νεφέλη, Πατάκη, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης κ.α. και στα γερμανικά από τις εκδόσεις Converso και Romiosini. Μεταξύ άλλων έχει μεταφράσει Ρίλκε και Χάμπερμας.

Πρόσφατες εκδόσεις

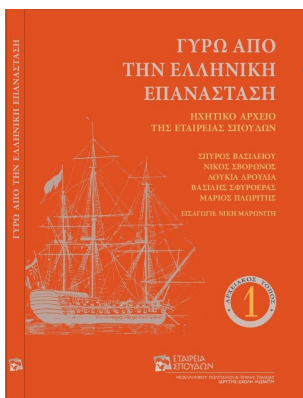

1922-2022. Η συμμετοχή των Μικρασιατών προσφύγων στην εξέλιξη της σύγχρονης Ελλάδας (σειρά: «Πρακτικά επιστημονικών συμποσίων»)

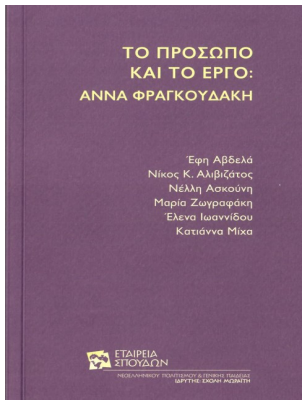
Πέντε δεκαετίες, δέκα Έλληνες συγγραφείς – Αφηγήματα (Επετειακή έκδοση για τα 50 χρόνια της Εταιρείας Σπουδών)

Κώστας Ακριβός • Νίκος Δαββέτος •
Μαρία Ευαγγελίδη • Αγγέλα Κασρινιώδη •
Ελίνα Μαρτσίου • Παντελής Μπουκάλας •
Σπύρος Μυρογιάννης • Αλέξης Παναλλάς •
Θιμάς Σιάσσης • Ελίνα Χουριμουζίδου

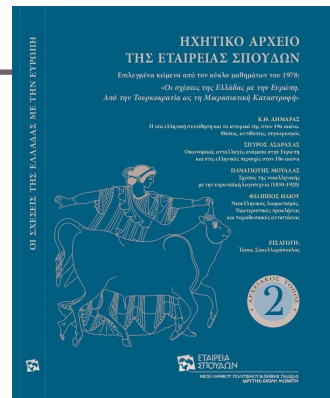

Γύρω από την Ελληνική Επανάσταση – Ηχητικό αρχείο της Εταιρείας Σπουδών (σειρά: «Αρχειακός τόπος Ι»)

Άννα Φραγκουδάκη (σειρά: «Το πρόσωπο και το έργο»)

**Οι σχέσεις της Ελλάδας με την Ευρώπη.
Από την Τουρκοκρατία ως τη Μικρασιατική
Καταστροφή – Ηχητικό αρχείο της Εταιρείας
Σπουδών** (σειρά: «Αρχαιακός τόπος 2»)

Επόμενες εκδόσεις

Το ξένο, το αλλότριο, το ανοίκειο (σειρά: «Πρακτικά επιστημονικών συμποσίων»)

Δημήτρης Αντωνακάκης (σειρά: «Το πρόσωπο και το έργο»)

**Το πρόγραμμα καθώς και πληροφορίες για την Εταιρεία Σπουδών
υπάρχουν στην ιστοσελίδα της Σχολής Μωραΐτη:
www.moraitis.edu.gr**

Η Εταιρεία Σπουδών χρησιμοποιεί χαρτί που παράγεται κατά 100% από ανακυκλωμένο χαρτοπολτό, με απομελάνωση χωρίς λεύκανση και χωρίς ίχνη παραγόντων οπτικής φωτεινότητας.
Παράκληση: Φροντίστε να ανακυκλωθεί.